

ser ikke saa mørkt paa det som han, endskønt jeg ser adskillige Ting ved den nuværende Tilstand, der kan og bør rettes. Det ærede Medlem ankede særlig over Tilstanden i Folkeskolen. Han sagde, at Tilsynet bestod af Biskopper, Provster og Præster med ringe Indflydelse fra den store Befolknings Side. Dette sidste er ikke rigtigt. Forholdet er vel det, at Præsterne er Formænd for Skolekommissionerne overalt i Landet, og særlig i Landkommunerne, men de andre Medlemmer af Skolekommissionerne er valgte ved almindelige Valg, og det er dem, der udgør Flertallet i Skolekommissionerne, og det er Skolekommissionerne, der har det egentlige Tilsyn med Skolevæsenet, og de valgte Medlemmer kan ved enhver Lejlighed, naar Præsten vil foretage et eller andet, som de ikke synes om, overstemme ham. Præsten er født Mindretal, han er Formand for Skolekommissionen, men det er de kommunale Repræsentanter, som har Magten, Ledelsen og Indflydelsen; de møder ved Eksaminerne og tager Bestemmelse om Udskrivning af Skolen, og naar de finder det nødvendigt, kan de give Karakterer for de enkelte Elever. De vedtager alle de Bestemmelser, som er nødvendige for Skolerne og Skolevæsenets Trivsel indenfor Kommunens Grænser, og de gør deres Indstillinger til Sogneraadene, som har Bevillingsmagten. Man kan derfor ikke sige, at den almindelige Befolkning ingen Indflydelse har paa Skolevæsenet; den almindelige Befolkning har en meget betydelig Indflydelse og kan bruge den mod Autoriteterne i det Tilfælde, at Præsterne, der er Formænd i Skolekommissionerne, ikke vil følge dem. Det samme er Tilfældet i Skoleraadene. Skoleraadene er sammensatte af Provsterne og nogle Medlemmer valgte af Byraadene sammen med Amsraadene; men Amsraadene er forandrede, og Byraadene er ogsaa forandrede, idet alle disse Raad hviler paa den almindelige Valgret, og som følge deraf har ogsaa i Skoleraadene den almindelige Valgrets Repræsentanter Overtaget. Man har saaledes ikke Ret til at sige, at ved den nuværende Ordning er den almindelige Befolkning lukket ude fra Indflydelse, thi det er den ikke.

Det ærede 2det Medlem for Hovedstaden (K. M. Klausen) ønsker jo Forholdet mellem Stat og Kommune ordnet paa en anden Maade. Han ønsker, at Staten skal have større og større Indflydelse paa Ledelsen af Landets Skolevæsen. Det ønsker jeg ikke. Skolen er

en Folkeskole, og Folkeskolen skal ledes hovedsagelig af Folkets egne Tillidsmænd og Repræsentanter, og Lærerne skal have en Følelse af, at de ikke er Statens, men Kommunens Tjenere; de er satte til hver paa sit Sted at være Medhjælpere for de Forældre, som sender deres Børn til Skolen, og de skal hjælpe dem til at give Børnene god Oplysning og god Opdragelse. Denne Følelse vil imidlertid blive svagere og svagere for hvert Skridt, vi tager i Retning af at fjerne Folkeskolen fra Kommunerne og Kommunernes Indflydelse og lægge Lærerne og Skolevæsenet mere og mere ind under Staten. Jeg for mit Vedkommende, og jeg haaber mange med mig, vil derfor tage tilbørlig Afstand fra den socialdemokratiske Ide om, at Skolevæsenet skal være en Statssag i Stedet for en Kommunesag. I første Række er Børnenes Undervisning og Opdragelse lagt i Forældrenes Haand, for at de skal føle det Ansvar, de har overfor deres Børn, og derfor er hele vort offentlige Skolevæsen indrettet saaledes, at vi har afskaffet al Skoletvang, vi har Undervisningspligt; det er en Pligt for enhver Fader og Moder, der har Børn, for enhver Værg, der har Børn, at staa til Ansvar for at lade disse Børn undervise, men af hvem det sker, hvor det sker, og paa hvad Maade det sker, ligger det i Forældrenes Haand selv at bestemme. Børnene skal ifølge Lovgivningen kun møde ved de offentlige Overhøringer, og for saa vidt Børnene, hvad enten de er underviste i private Skoler, eller de er underviste hjemme, er i Besiddelse af det Maal af Kundskaber, som almindelig kræves af dem, der gaar i den offentlige Skole, kan ingen raade over, hvor Børnene skal undervises. Det er dette Ansvar, jeg ikke vil tage bort fra Forældrene og ikke tage bort fra Kommunerne, der staa som Forældrenes Værger i denne Sag, for at lægge det over i Statens Haand. Det er min Overbevisning, at De kan vedtage saa mange Skolelove og Skoleordninger, De vil; dersom De ikke sørger for ved alt, hvad De vedtager, at Hjemmene og Skolerne kommer i den nøjeste Forbindelse med hinanden, er det altsammen omsonst. Den bedste Ordning er den, der lægger Ansvaret paa Forældrene og giver dem Myndighed over deres Børn. Tager man Myndigheden fra dem, sløver man dem, og Forholdet vil blive det, at Skolerne kommer til at staa som en dem fremmed Institution. I Stedet for ønsker jeg, at Skolen i dette Land, særlig